

Motion till riksdagen 2023/24:1989

av **Ida Karkiainen m.fl. (S)**

En lokalt förankrad arbetsmarknadspolitik

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en bättre lokalt förankrad arbetsmarknadspolitik och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Arbetsförmedlingens roll och uppdrag har genomgått stora förändringar under flera decennier. Inte sällan har uppdraget förändrats betydligt vid regeringsskiften. Som en konsekvens har Arbetsförmedlingen och arbetsmarknadspolitiken blivit snävt reglerad och i vissa fall överreglerad. I kombination med en minskad lokal närvaro och därmed också en minskad lokalkännedom har förutsättningarna för Arbetsförmedlingens verksamhet försämrats ytterligare.

Arbetsförmedlingen har idag på många orter endast personal på plats för bokade besök under vissa dagar och vissa tider. På en del orter har kommuner, inte sällan små kommuner, tagit ett stort ansvar och etablerat en kommunal arbetsmarknadsenhet med hjälp av egna medel för att täcka upp för Arbetsförmedlingens frånvaro. Arbetsförmedlingen har haft särskilda uppdrag att säkerställa en ändamålsenlig lokal närvaro och ett arbete med att teckna lokala överenskommelser mellan kommunerna och Arbetsförmedlingen inleddes år 2022.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) genomför årligen en enkät till kommunerna för att följa arbetet med arbetsmarknadspolitikens omläggning. Undersökningarna har tydliggjort brister och utvecklingsområden i fråga om Arbetsförmedlingens lokala närvaro och stöd till arbetssökande och arbetsgivare. Enligt kommunerna har Arbetsförmedlingen inte tillräckliga resurser på lokal nivå för att stödja arbetslösa som står längre ifrån arbete och nyanlända i etableringen. Färre än var femte kommun (17 procent) uppger att Arbetsförmedlingens lokala närvaro är ändamålsenlig för att ge arbetssökande i kommunen stöd. Mer än nio av tio av kommunerna uppger att de själva utför arbetsuppgifter som borde göras av Arbetsförmedlingen.

En grupp som riskerar att fara särskilt illa är personer som står långt ifrån arbetsmarknaden. Dessa har svårt att själva söka upp Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen behöver därför få stöd i uppdraget att identifiera och komma i kontakt med dessa grupper för att kunna stötta dem till anställningar med lönestöd och varaktig sysselsättning. Kommuner kan behöva få ett samordnande ansvar för att identifiera och stötta personerna så att de kommer i kontakt med Arbetsförmedlingen för att få en bedömning av lämpliga insatser som kan leda till en osubventionerad eller subventionerad anställning i någon form.

Forskningen visar att det finns en skillnad mellan män och kvinnor där avsevärt fler män än kvinnor har kommunal sysselsättning. Detta är mer tydligt i mindre kommuner där det finns en mindre mängd verksamheter att erbjuda sysselsättning inom och där de ekonomiska förutsättningarna är mindre än i stora kommuner.

En till sak som försämrat den lokala förankringen av arbetsmarknadspolitiken är att Arbetsförmedlingen har tvingats att använda centrala upphandlingar av stöd till människor långt ifrån arbetsmarknaden, istället för att exempelvis kunna göra lokalt anpassade program med hjälp av aktörer på orten, såsom folkhögskolor och andra med en god lokalkännedom.

Arbetsförmedlingen ska finnas tillgänglig i varje kommun och arbetsmarknadspolitiken måste få genomslag rättvist i hela landet. Det bör ses över om ett statligt stöd till kommuner för att bygga upp en verksamhet för de som befinner sig långt ifrån arbetsmarknaden skulle kunna initieras där Arbetsförmedlingens lokala närvaro har försämrats. Det är inte orimligt att det skulle kunna ske i form av en skatteväxling eftersom många kommuner nu tar ett ansvar som egentligen är statens.

Betydligt mer behöver göras för att säkra en fungerande arbetsmarknadspolitik i hela landet.

Ida Karkiainen (S)

Fredrik Lundh Sammeli (S)

Linus Sköld (S)

Zara Leghissa (S)